KA Research

ONDERZOEK:ZORGELOOS?

Onderzoek naar de aard en een schatting van de omvang van zorgfraude in de Arnhemse wijk Malburgen.

Door
Kyra van den Akker **(KA Research)**
Eric Bervoets **(Bureau Bervoets)**

©KARESEARCH2025

03-09-2025

KYRA VAN DEN AKKER

CRIMINOLOOG – KA RESEARCH

ERIC BERVOETS

CRIMINOLOOG – BUREAU BERVOETS

- Onderzoeksdoel & methode
- Context: Malburgen als wijk
- Signalen, modus operandi en schatting omvang
- Financieringsvormen WMO & Jeugdwet
- Zorgfraude en het criminele verdienmodel
- Aanbevelingen

Doel

- Schets een beeld van de situatie in Malburgen

Onderzoeksvraag

Wat is de aard en een schatting van de omvang van zorgfraude in Malburgen op basis van de Wmo, Wlz, de Jeugdwet en Forensische zorg en op welke manier kan de gemeente Arnhem dit tegengaan?

Methode

- Interviews (N=48 respondenten)
  - Zorgprofessionals
  - Veiligheidsprofessionals
  - Inwoners en ondernemers
- Documentanalyse & open bronnen onderzoek
- Observaties

©KARESEARCH2025

Context: definitie zorgfraude

Het opzettelijk en structureel onjuist handelen, in strijd met de regels die gelden voor de zorg, met het oog op eigen of andermans financieel gewin. (Algemene Rekenkamer, 2022)

Het opzettelijke en structurele karakter maakt daarin onderscheid tussen zorgfraude en onzorgvuldigheid.

Context: Malburgen

- Immerloo II: armste buurt van Nederland (2024)
  - Armoede
  - Goedkoop vastgoed
  - Wantrouwen richting de overheid
  - Normvervaging
  - Weinig binding met de buurt
  - Veel zorgbehoevenden in de wijk
  - Personen met een criminele achtergrond
    - *Beeld geschetst door respondenten*

KA Research

SIGNALEN, MODUS OPERANDI EN OMVANG

©KARESEARCH2025

Signalen

- 28 stuks bij de gemeente OOV (sinds juli 2023)
- 29 stuks bij het gemeentelijk meldpunt Zorgfraude
  - ** hier kan overlap in zitten*
- 8 over specifiek Malburgen
- Topje van de ijsberg - veel schrijnende verhalen gehoord

Modus Operandi

- Ondermaatse zorg of spookzorg
- Omkoping en financiële afspraken met cliënten
- Inzet van ongekwalificeerd personeel
- Gezondheidsfraude
- Misbruik van vastgoed in beschermd wonen

Schatting van de omvang

- Dark number (!)
- VNG (2023): 250-625 miljoen in Nederland per jaar
  - omgerekend: 2,3 - 5,7 miljoen in Arnhem per jaar
- OM (2024): 10 miljard
  - Omgerekend tot Malburgen: 11.100.000 miljoen, geheel Arnhem op 90,5 miljoen. (557 euro per persoon in NL)
- 800 zorgkantoren in alleen Malburgen

WMO en Jeugdwet

- **Malburgen-Oost (Zuid)** heeft 2x zoveel WMO gebruikers als het landelijk gemiddelde.

- Regionale aanbesteding via Bibob: dus screening
- 231 zorgaanbieders op contract. 10% gescreend.
- Totaal 800 zorgbedrijven (alle vormen) in Malburgen.
  - *Dus niet allemaal op contract*

PGB

- Meeste risico bij PGB
- Als de cliënt tevreden is, is het goed.
- 12% verzorgd door veroordeelde zorgaanbieder.
- 20% gedeclareerd door een veroordeelde aanbieder.
- Malburgen-Oost (Noord) plek 3 van Nederland op basis van wijken met veroordeelde zorgaanbieders in de PGB.

KA Research

CRIMINEEL VERDIENMODEL

©KARESEARCH2025

Criminelen in de zorg

- Verbanden met illegale prostitutie, uitbuiting en drugshandel
- Zorgfraude & drugsnetwerken lijken op elkaar (maar dan veiliger)
- Complexe netwerken
- Jongeren met een criminele achtergrond
- Daklozen, verslaafden en vluchtelingen worden geronseld
- Scholen slaan alarm, maar zien weinig handelingsperspectief
- Een beeld dat zorgfraude geen consequenties heeft

Advies voor de gemeente

- De gemeente heeft directe invloed op de jeugdwet en WMO
- Meer samenwerking
- Meer zicht door fysieke controle en handhaving (maar: 800 aanbieders)
- Meldpunt meer onder de aandacht brengen
- Meer zicht door data-analyses en dashboards
- Werk (meer) samen met de opleidingen
- Maak het behapbaar en pak het projectmatig op
- Aanknopingspunten: 50 signalen door de wijk in te gaan of andere bronnen te bekijken

Breder advies

- Dweilen met de kraan open: draai die kraan dicht (meer mogelijkheid tot screenen en moeilijker (her)oprichten zorgbureau)
- Diploma’s beter controleren (ook sector zelf heeft verantwoordelijkheid te nemen)
- Normenkader
- KVK-risicomeldingen
- Switch van WMO naar WLZ monitoren
- Zet andere partners ook ‘aan’